

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 2 juni 1939 kl. 12 m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om hänförande av anstalter för lokalt luftskydd till gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, som avses i kommunallagarna.

Uti en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion nr 75 av herr *Åqvist* hemställes, »att riksdagen ville för sin del antaga ett sådant tillägg till 3 § av lagen om kommunalstyrelse på landet, 3 § av lagen om kommunalstyrelse i stad samt 3 § av lagen om kommunalstyrelse i Stockholm, att till gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter må hänföras även anstalter för lokalt luftskydd».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt de nya kommunallagarna, vilka i förevarande hänseende nära ansluta sig till de äldre kommunalförordningarna, äger kommun att själv vårda sina gemensamma ordnings- och hushållningsangelägenheter, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan. Den kommunala verksamhetens omfång och begränsning har härigenom angivits i en i viss utsträckning elastisk regel. I följd härav kan tvekan understundom uppstå om den kommunala kompetensens gränser. Men de olägenheter, som äro förbundna härmed, uppvägas mer än väl av den fördel, som ligger däri, att området för kommunernas behörighet med samhällslivets utveckling i praxis kunnat komma att omfatta allt flera uppgifter utan att kommunallagarna därför behövt ändras. Under förarbetena till 1862 års kommunalförordningar avvisades också avsiktligt tanken på att däri uppräknade de kommunala angelägenheterna — en uppräknade som för övrigt icke ansågs kunna göras fullständig. Det skulle alltså icke stå i god överensstämmelse med grunderna för kommunallagstiftningen att i kommunallagarna angiva någon viss verksamhet, om vars natur tvekan råder, såsom hänförlig till kommunernas gemensamma angelägenheter. Är en bestämmelse härom för visst fall erforderlig, bör den införas i vederbörande specialförfattning.

Beträffande den i förevarande motion berörda frågan om kommunernas befattning med det lokala luftskyddet må erinras om att en viss osäkerhet understundom kommit till uttryck angående deras behörighet att även i andra fall, än där de genom den nya luftskyddslagstiftningen uttryckligen ålagts vissa skyldigheter med avseende å detta, vidtaga åtgärder på området. Förhållandet torde framför allt bottna däri, att det i förarbetena till luftskydds-

lagstiftningen betonats, att luftskyddet i främsta rummet är en statens angelägenhet. Ganska långt gående undantag hava emellertid måst göras från denna princip. Sålunda hava kommunerna i dessa författningar uttryckligen ålagts vissa skyldigheter i fråga om luftskyddet. Man torde emellertid kunna antaga, att de även för andra fall i praxis komma att anses äga behörighet vidtaga åtgärder på förevarande område. I den numera av första lagutskottet (utlåtande nr 44) utan erinran tillstyrkta propositionen, nr 274, till årets riksdag med förslag till lag om ändring i vissa delar av luftskyddslagen — vilken i första hand åsyftar att närmare bestämma kommuners och enskildas skyldighet att medverka vid luftskyddets förberedande — har föredragande departementschefen också fällt ett uttalande, varav framgår, att det vid propositionens utarbetande förutsatts, att kommunerna frivilligt kunna åtaga sig ansvaret för vissa kostnader med avseende å luftskyddet.¹ Skulle erfarenheten ändock framdeles utvisa, att ett behov föreligger av preciserade bestämmelser angående kommunernas allmänna behörighet på förevarande område, böra reglerna härom, såsom redan framgår av det föregående, icke införas i kommunallagarna utan i den speciella luftskyddslagstiftningen, vilken principiellt tillhör annat utskotts behandling.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 juni 1939.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande: Herrar Hallén, Anton Pettersson, Strömberg, Gustaf Adolf Björkman, Oscar Gottfrid Karlsson, Källman, Björck*, Herlitz, Karl Bodin, Nils Andersson, Härdin, Fast, Andersson i Ovanmyra, Mosesson, Nilsson i Göteborg, Hällgren, Arnemark, Fält*, Wolgast och Nolin.

* Ej närvarande vid justeringen.

¹ Kungl. Maj:ts proposition nr 274/1939 sid. 17: »Närmare redogörelse för luftskyddsinspektionens förslag till ändringar av 10, 11 och 14 §§ luftskyddslagen, däröver avgivna yttranden samt departementsförslaget i ämnet lämnas i det följande. Redan i förevarande sammanhang anser jag mig emellertid böra framhålla, att de uppgifter, som i berörda paragrafer åläggas kommuner och enskilda, böra bekostas av dem utan bidrag av statsverket. För andra uppgifter än de sålunda angivna torde, i den mån Konungen anser dem böra fullgöras samt kommuner eller enskilda icke frivilligt åtaga sig ekonomiskt ansvar därför, staten böra intill dess annorlunda bestämmas gälda kostnaderna. — — —»